

Pri terajších pomeroch ale lomb. pôžičku poskytujúce peňažné ústavy už ani preto nemôžu žalovať na zaplatenie lomb. pôžičky, pretože v smysle nariadenia vlády republiky Československej zo dňa 3. decembra 1920, č. 633. v cudzozemsku v depozite sa nachádzajúce a pozdejšie do tuzemska donesené úpisy vál. pôžičky majú sa uložiť do núteného uschovania, čo bolo je následkom, že lomb. pôžičku poskytujúci peňažný ústav tieto úpisy vál. pôžičky stranám nemôže vydať, bez toho však ani, peňažný ústav nemôže požadovať od dlžníka, aby pôžičku vyplatil, pretože cenné veci, pri vyplatení pôžičky dané na zaočytie, majú sa vrátiť.

Keď už teraz do ohľadu vezmeme, že peňažné ústavy na zaočytie lomb. pôžičky slúžiace úpisy vál. pôžičky, väčšinou v Budapešti uložili, z toho je zrejmé, že peňažné ústavy nateraz len malým výhľadom môžu žalovať vyplatenie lomb. pôžičky, ačkoľvek by ju bolo ináč aj za dospelú považovať.

Bezpochybným je, že tento právny stav je veľmi na újmu mnohým peňažným ústavom, pretože sú z lomb. pôžičiek zainteresované veľkými obnosmi, takže nie sú vstave značiť štátnu pôžičku československú z nedostatku potrebných peňažných prostriedkov.

Avšak toto je viacej politicko-hospodárskou otázkou, ktorou sa sudy nemôžu zabývať, a tak v tomto ohľade jedine, cestou zákonodarnou bolo by možno niečo urobiť, ktorým spôsobom by škoda, ktorá peňažný ústav stihne, aspoň zčiasťky bola presunutá na lomb. pôžičku užívajúcich.

V dnešných pomeroch však predsa peňažné ústavy sú tie, ktoré lepšie môžu obťažkáciu zkušku lomb. pôžičky snášať, a tak i slušnosť sa primlúva, aby radšej jednotlivci boli chránení.

Otázku válečných pôžičiek beztak nemožno považovať za skončenú, pretože také veľké zájmy sú ňou dotýkané, že musia byť pri posúdení hospodárskeho položenía štátu bezpodmienečne do ohľadu vzaté a tak je bezpochybným, že štátna moc drier, alebo pozdejšie predsa len bude nútená pri tejto otázke nájsť také riešenie, aby lomb. pôžičky, dané na válečné úpisy ku značeniu ďalšej vál. pôžičky mohli byť zkoncované.

JUDr. František Heinz:

O inštačnom postupe opravných prostriedkoch a lehotách vo volebnom pokračovaní pri voľbách do obcí na Slovensku.

Prvé obecné voľby na Slovensku, ktoré majú byť v jaseňi prevedené, sú prvé obecné voľby v novom administratívnom sriadení.

Volebný poriadok do obcí bol uzakonený na počiatku roku 1919, t. j. v dobe, keď v oboch častiach nášho štátu a to jak v oblasti býv. rak., tak aj uhorského práva platilo staré administratívne

sriadenie, a keď ani v základných črtách nebolo rozhodnuté o princípoch, na ktorých budúci administratívny aparát nášho štátu bude spočívať.

Ústavný výbor revolučného Národného Shromaždenia bol si vedomý a vo svojej dôvodovej zpráve k volebnému poriadku v časti všeobecnej aj hovorí, že pri vyhotovení osnovy volebného poriadku na túto nehotovosť celej stavby musel počítať a tak nemohol prizeráť k projektom v budúcnosti.

Prevedením žúpnej reformy vo volebnom poriadku nedošlo k žiadnej zásadnej zmene, avšak aplikácia dnešného administratívneho sriadenia na volebný poriadok robí v ohľade inštančnom isté nesnádze, ktoré treba v záujme riadne prevádzaných volieb objasniť.

Tento cieľ sleduje prítomný článok.

Volebné pokračovanie (dľa zákona zo dňa 31. januára 1919. č. 75 Sb. zák. a nar.) vydaním zákona v stálych voličských soznamoch (zo dňa 19. decembra 1919. č. 663 Sb. z. a n.) rozpadá sa na dve samostatné štádia a to:

I. pokračovanie v smysle zákona o stálych voličských soznamoch, ktorým sa stanoví, kto z občanov má právo volebné;

II. pokračovanie dľa volebného poriadku a to prípravné, ktoré má za účel voľbu pripraviť a vlastné volebné, pripočítajúc k nemu pokračovanie opravné.

III. Jako samostatná časť pripojuje sa pokračovanie o trestných činoch vol. poriadku v smysle § 68. pri spáchaní priestupku stíhaného politickými úradmi.

Ad I. V pokračovaní dľa zákona o stálych voličských soznamoch fungujú:

1. Ohľadom veľkých obcí v I. inštanccii okresný úrad, v II. inštanccii úrad župný, ohľadom miest so sriadeným magistrátom v I. inštanccii úrad župný, v II. inštanccii ministerstvo (§§ 5. 6. a 11. vymenovanie a dopĺňovanie členov a náhradníkov miestnej volebnej a reklamačnej komisie).

2. V prípade § 17. pri opatrení štátnej správy na vrub obce, keď starosta, obecný úrad, alebo miestna komisia nevykonaly povinnosti zákonom im uloženej, riadi sa inštančný postup dľa zák. čl. XX. z r. 1901.

Ad 1. a 2. Proti konečnému rozhodnutiu poslednej inštanccie pripúšťa sa sťažnosť k najvyššiemu správneému súdu.

3. Proti rozhodnutiu reklamačnej komisie o námietkach podaných proti voličským soznamom (bez rozdielu, či jedná sa o obce, či o magostráty) ide sťažnosť k volebnému súdu (§ 13. zák. o stálych vol. soznamoch, § 14. zák. o vol. súde).

Proti rozhodnutiu volebného súdu niet žiadneho (ani mimo-riadneho) opravného prostriedku.

Ad II. Pri pokračovaní dľa volebného poriadku je dozeraúcim úradom ohľadom obcí okresný úrad, ohľadom magistrátov úrad župný (§ 69).

Čo sa týka inštančného postupu treba rozoznávať:

1. Dľa zák. čl. XX. z r. 1901. riadi sa inštančný postup v nasledujúcich prípadoch (u obcí I. inštanciou je úrad okresný, u magistrátov úrad župný):

- a) Neustaví-li sa nové zastupiteľstvo do 4 mesiacov, keď uplynulo obdobie starého zastupiteľstva a nevymenuje-li dohliadací úrad na žiadosť $\frac{1}{3}$ zastupiteľstva správnu komisiu (§ 10).
- b) Keď dohliadací úrad v prípade § 10. odst. 2. aj 3. komisiu menuje, avšak nie sú splnené podmienky citovaného paragrafu, po prípade keď pri vymenovaní členov a náhradníkov nebolo šetrené výsledkov platných volieb.

Ad a) a b). Proti rozhodnutiu poslednej inštancie pripúšťa sa sťažnosť k najvyššiemu správnenmu súdu.

2. Žiadny riadny opravný prostriedok sa nepripúšťa do rozhodnutia, aby voľba konala sa dľa zásady pomerného zastúpenia (§ 19). Proti tomuto rozhodnutiu teoreticky je možná sťažnosť k najv. správnenmu súdu, avšak s ohľadom na ustanovenie § 17. zák. o najv. správnom súde, sťažnosť tá nemá odkladacieho účinku, pokračovanie volebné vedie sa ďalej a v dôsledku toho táto sťažnosť stáva sa bezúčinnou. Preto nutno tieto okolnosti uplatniť v námietkach proti voľbe dľa § 54.

3. Zvláštne postavenie má rozhodnutie o menovaní členov a náhradníkov volebnej komisie (§ 32). Dľa čl. XX. zákona z r. 1901 by bolo nutné pripustiť apeláciu. S ohľadom však na to, že citovaný zákonný článok stanoví 15 dennú apelačnú lehotu, a pretože dohliadací úrad členov a náhradníkov volebnej komisie menuje v posledných 8 dňoch pred voľbou, riadny opravný prostriedok není možný, takže nutno okolnosti vytýkané uplatniť v námietkach proti voľbe dľa § 54.

4. a) V tom prípade, že bola do ob. zastupiteľstva zvolená osoba nevoliteľná, dohliadací úrad prehlási ju za nevoliteľnú (§ 53).

b) O námietkach proti voľbe ob. zastupiteľstva, starostu, ob. rady a komisii rozhoduje príslušný pol. úrad II. stolice, t. j. ohľadom obcí úrad župný, ohľadom magistrátov ministerstvo. (§§ 54. a 67.)

Ad a) a b). Proti rozhodnutiu je prípustná len sťažnosť k najv. spr. súdu.

Ad III. Čo sa týka trestného pokračovania dľa § 68. III. fungujú:

1. ohľadom obcí u I. inšt. okresný úrad, v II. inšt. župný úrad, v III. ministerstvo.
2. Ohľadom magistrátov v I. inštancii pol. riaditeľstvo, v II. župný úrad, v III. ministerstvo.

Dľa § 10. odst. 4. zák. zo dňa 13. júla 1922 č. 243 Sb. z. a n. ohľadom magistrátov príslušnosť by svedčila v I. inšt. pre notársky úrad. Lebo sa hovorí:

»Na mestský notársky úrad prechádza pôsobnosť, ktorú magistrát miest so sriadeným magistrátom a jeho členovia doposiaľ vykonávali, pokiaľ táto pôsobnosť není vyhradená mestskej rade.»

Avšak pre kompetenciu pol. riaditeľstva svedčia nasledujúce skutočnosti:

Býv. mestám municipiálnym Bratislave a Košiciam na základe zákona zo dňa 16. marca 1920 č. 165 Sb. z. a n., vyhl. min. vnútra zo dňa 2. septembra 1920, číslo 44.133 Sb. z. a n. a zo dňa 18. decembra 1920, číslo 69.186 boly odňaté záležitosti trestného súdnictva (priestupky dľa zákona trestného polícii prikázané a záležitosti trestného súdnictva vo veciach prikázaných administratívnym policajným úradom, pokiaľ inštančný postup je upravený tak, že v druhej inštancii rozhoduje úrad štátny — župný — a prenesené na pol. riaditeľstvá.

Pretože dľa § 13. čl. XX. zákona z r. 1901 o priestupkoch prikázaných správnym úradom, dotyčne municipálnych miest rozhodoval mestský policajný kapitán, jehož pôsobnosť sriadením pol. riaditeľstva v obore trestania priestupkov adm. úradom prikázaných, bola odňatá a pridelená pol. riaditeľstvu, musela príslušnosť za trvania municipií patriť vzhľadom na volebné priestupky pre pol. riaditeľstvá. (To sa aj stalo, lebo vol. priestupky dľa § 58. zák. zo dňa 29. februára 1920, č. 123. Sb. z. a n. (volebný por. do posl. snemovne) a dľa § 2. z. zo dňa 29. februára 1920 č. 124 Sb. z. a n. (o složení a právomoci senátu) trestaly pol. riaditeľstvá.)

Preto, že župná reforma nedotkla sa kompetencie pol. riaditeľstva, nutno priznať i teraz príslušnosť ohľadom vol. priestupkov pol. riaditeľstvu.

Tomuto výkladu svedčí aj § 1. zákona zo dňa 13. júla 1922 č. 243. Sb. z. a n., ktorý výslovne hovorí, že citované mestá podrobujú sa predpisom o mestách sa sriadeným magistrátom a vôbec nepretvoria sa na magistrátne mestá.

Protí konečnému rozhodnutiu v prípadoch priestupkov dľa § 68. III. vol. por. je dľa zákona zo dňa 2. novembra 1918 č. 3. Sb. z. a n. prípustná sťažnosť k najv. spr. súdu.

Čo sa týka počítania lehôt pri podávaní opravných prostriedkov, treba upozorniť, že trebárs by táto časť volebného poriadku vyrástla z judikatury rakúskeho najv. spr. súdu, platí v území Slovenska a Podkarpatskej Rusi zák. čl. XX. z r. 1901 pokiaľ vol. predpisy ináč nestanovia. V dôsledku toho judikáty rak. najv. spr. súdu, tohoto smeru sa dotýkajúce, uvedené v príručke Meisnerovej nesmú sa užiť na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. Preto dľa § 6. čl. XX. zákona z r. 1901 platí, že lehota k podávaniu riadnych opravných prostriedkov (apelácia, rekurz, námietky), keď posledný deň pripadol na nedeľu, sviatok dľa greg. kalendára alebo národný sviatok, končí nasledujúcim dňom všedným, a ďalej pri podaní riadneho opravného prostriedku doba podania na poštu je rozhodujúca t. j. dni na pošte do lehoty sa nepočítajú.

Čo sa týka prostriedku mimoriadneho t. j. sťažnosti k najv.

správnemu súdu platia § 15. zákona o najv. správnom súde (zo dňa 22. októbra 1875 č. 36. r. z. z r. 1876), úplne súhlasný s § 6. zák. čl. XX. z r. 1901.

To samé platí o sťažnosti k volebnému súdu v smysle § 13. zák. o stálych vol. soznamochoch (§§ 22. a 24. zák. zo dňa 29. februára 1920, č. 125 Sb. z. a n.).

Z dôvodov úplnosti sluší podotknúť, že iné lehoty vo volebnom poriadku počítajú sa dľa dňov kalendárnych, a naskytnuvšie sa v lehote nedele alebo sviatky, nemajú na priebeh lehoty účinku.

Dr. J. Kotyza:

Zásadní rozhodnutí nejvyššího vojenského soudu v Praze.

(Pokračovanie.)

Neuzná-li soud, vyměřuje trest podle §-u 594. v. tr. z. a používaje mimořádného práva zmírňovacího §-u 126. v. tr. z., také na propuštění, nezatíží rozsudek zmatkem článku 11. §-u 358. v. tr. ř.

Nejvyšší vojenský soud uznal dne 3. března 1923 o zmatečné stížnosti pro zachování zákona proti rozsudku divisního soudu v B. jako soudu odvolacího ze dne 15. III. 1922 čj. Do 2/22, jímž byl podpluk. zdrav. sb. Dr. F. F. pro přečin proti povinnostem veřejného úřadu neb služby podle §§ 593, 594 a 126 v. tr. z. k tuluému profousnímu vězení v trvání dvou týdnů, zostřenému samovazbou po celou dobu trestu, odsouzen, po provedeném přelíčení, vyslechnuv generálního vojenského prokurátora;

za právo:

Zmatečná stížnost se zamítá jako neodůvodněná.

Důvody:

Rozsudkem brigádního soudu v B. ze dne 30. ledna 1922 Btr. 201/22 byl podpluk. zdrav. sb. MUDr. F. F. uznán vinným přečinem proti povinnostem veřejného úřadu nebo služby podle §§ 593 a 594 v. tr. z., jež spáchal tím, že jako cheflékař voj. posádky v H. začátkem srpna 1921 sice beze zlého úmyslu, ale z vědomé nedbalosti a bezstarostné povrchnosti opominul řádného vykonávání svých služebních lékařských povinností, jichž přesné plnění svou služební přísahou by převzal.

Shledav, že z jednání obžalovaného vzešla citelná škoda, odsoudil jej brigádní soud podle §§ 594 a 94 v. tr. z. k profousnímu vězení tří neděl a k propuštění z hodnosti podplukovníka a zaměnil tento trest, pokud šlo o trest vězení, podle § 93 v. tr. z. v peněžitou pokutu 2000 K a pokud šlo o trest propuštění z hodnosti, podle § 126 v. tr. z. v uhé profousní vězení 14 dnů, zostřenému samovazbou po celou dobu trestu.

Proti tomuto rozsudku ohlásil a provedl odvolání jak funkcionář voj. prokurátora tak obžalovaný.